

Zo pakt Belastingdienst controle schijnzelfstandigheid aan

De Belastingdienst gaat dit jaar weer correctieverplichtingen en naheffingsaanslagen opleggen als blijkt dat er in jouw onderneming sprake is van schijnzelfstandigheid. De fiscus heeft een Handleiding bedrijfsbezoeken en boekenonderzoeken voor de beoordeling van arbeidsrelaties uitgebracht. Wat staat daar voor jou aan nuttigs in?

Al jaren is de overheid op zoek naar passend beleid om een helder onderscheid te maken tussen werknemers en zelfstandigen en [schijnzelfstandigheid tegen te gaan](#). Per 1 januari 2025 is er in dit kader een einde gekomen aan het zogenoemde handhavingsmoratorium. Dit moratorium werd al in 2016 ingesteld en houdt in dat de Belastingdienst alleen handhavend optreedt bij 'kwaadwillende' werkgevers die bewust ervoor kiezen om de regels voor arbeidsrelaties niet na te leven.

De handhaving door de Belastingdienst vanaf dit jaar betekent dat hij weer kan corrigeren en naheffingsaanslagen loonheffingen kan gaan opleggen als er binnen jouw onderneming [sprake is van schijnzelfstandigheid](#). Dit gaat echter niet verder terug dan 1 januari 2025. Boetes (verzuim- en vergrijpboetes) blijven dit jaar echter nog achterwege.

Zachte landing van de handhaving

In het kader van de 'zachte landing' is de Belastingdienst wel zijn risicogerichte toezicht in principe met bedrijfsbezoeken gestart. Je wordt zo nodig tijdens zo'n bezoek informeel gewaarschuwd voor risico's op schijnzelfstandigheid en krijgt daardoor nog een kans op verbetering zonder dat er meteen boetes worden opgelegd.

Vanaf 2026 zal de Belastingdienst weer volledig op de reguliere wijze handhaven. De fiscus zet de lijn uit 2025 dan grotendeels voort, maar hanteert per 2026 wel weer de normale regels voor het opleggen van boetes. Waar je afgelopen jaren dus nog niet bang hoefde te zijn voor boetes, kun je hier in 2026 wel weer mee te maken krijgen.

Handleiding bedrijfsbezoeken en boekenonderzoeken

De Belastingdienst heeft in het kader van de schijnzelfstandigheidsbezoeken nu een [Handleiding bedrijfsbezoeken en boekenonderzoeken \(Versie 5.0\)](#) voor de beoordeling van arbeidsrelaties uitgebracht.

Het doel van deze handleiding is om inhoudelijke en controletechnische ondersteuning te bieden voor de uitvoering van de bedrijfsbezoeken en boekenonderzoeken vanaf 1 januari 2025 bij opdrachtgevers waar het beoordelen van de kwalificatie van arbeidsrelaties misschien speelt. Een kijkje nemen in deze handleiding en de vragen te bekijken kan geen kwaad als je twijfelt over een arbeidsrelatie.

Formulier vooroverleg online

Het is mogelijk om de Belastingdienst te vragen een arbeidsrelatie te beoordelen. Hiervoor heeft de fiscus onlangs het [formulier 'Verzoek vooroverleg beoordeling arbeidsrelatie'](#) online gezet, samen met een checklist. Gebruik bij het invullen van dit formulier onze [instructievideo Instructie verzoek vooroverleg beoordeling arbeidsrelatie](#).

Steekproeven voor keuze bedrijfsbezoek

Voor de keuze van de posten waar een bedrijfsbezoek of boekenonderzoek voor wordt ingesteld maakt de Belastingdienst gebruik van zowel steekproeven als een detectiemodule. Met deze module worden aangiften met grotere onzekerheden en daarmee samenhangende potentiële risico's gedetecteerd.

Ook een signaal uit de (individuele) klantbehandeling kan aanleiding zijn voor een bedrijfsbezoek of boekenonderzoek. De onderzoeken richten zich met name op opdrachtgevers.

Bedrijfsbezoek door fiscus

Doel van het bedrijfsbezoek is een beeld te krijgen hoe jouw onderneming in de actualiteit c.q. op het moment van het bedrijfsbezoek omgaat met de arbeidsrelaties met opdrachtnemers. De Belastingdienst hanteert hierbij een vragenlijst als hulpmiddel (zie kader hieronder).

De uitkomsten van het onderzoek en het vervolg worden intern (binnen de Belastingdienst) besproken. Het kan dan zijn dat er geen vervolg meer komt, een tweede bedrijfsbezoek op een later moment wordt ingepland of een boekenonderzoek naar een (recente) aangifte LH wordt ingesteld bijvoorbeeld als de fiscus vindt dat er sprake is van grote risico's of ingeschat wordt dat de opdrachtgever (blijft) werk(t)(en) met potentiële schijnzelfstandigen.

Vragenlijst feiten en omstandigheden die een rol kunnen spelen bij bepaling arbeidsrelatie

Door de Belastingdienst is een vragenlijst naar buiten gebracht die een aantal mogelijke vragen bevat om de feiten en omstandigheden die een rol kunnen spelen bij de kwalificatie van een arbeidsrelatie in beeld te brengen. De vragen zijn gebaseerd op omstandigheden uit het [Deliveroo-arrest](#). De vragenlijst is niet limitatief en kan gebruikt worden als hulpmiddel. Een aantal belangrijke vragen:

- Het handhavingsmoratorium is beëindigd per 1 januari 2025. Wat betekent dit voor jou? Hoe ga je hiermee om? Waar loop je als opdrachtgever tegenaan en wat heb je gedaan om arbeidsrelaties juist te kwalificeren?
- Wordt gebruikgemaakt van (model)overeenkomsten? Zo ja: wat voor soort (model)overeenkomst en is deze beoordeeld (en goedgekeurd) door de Belastingdienst? Zo ja: graag nummer van goedgekeurde overeenkomst vermelden.
- Wat is de (actuele) omvang van de factor arbeid (totaal) in je onderneming qua werknemers, zzp'ers en overige inhuur (zoals uitzendbureau, bemiddeling, onderaannemers/contracting).
- Wat is de specifieke aard/reden van inhuur? Voor welke werkzaamheden (ziektevervanging, externe deskundigheid)?
- Hoe is de inhuur van zzp'ers georganiseerd (door jouzelf, intermediair en/of voormalig werknemers of werknemers van derden ingehuurd als zzp'er)?
- Wanneer en hoe is de arbeidsrelatie met de opdrachtnemer(s) ontstaan?
- Omschrijf de aard van de werkzaamheden die de opdrachtnemer bij jou als opdrachtgever verricht.
 - Worden vergelijkbare werkzaamheden door werknemers verricht?
 - Wat is de omvang van de arbeid die de opdrachtnemer voor de opdrachtgever verricht(hoeveel uren per dag, dagen per week et cetera)?
 - Is specifieke kennis en kunde (opleiding/kwalificatie) vereist?
 - Wat is het feitelijk tijdsbeslag/de arbeidsperiode van de betrokken opdrachtnemer?
 - Worden deze werkzaamheden gedurende een bepaalde tijd verricht? Zo ja, structureel of incidenteel?
- Wat is het karakter van de verlangde prestatie? Alleen arbeid leveren (inspanningsverplichting) of een specifiek omschreven prestatie leveren (resultaatsverplichting, aanneming met opleververplichting)?
- Duur werkzaamheden/overeenkomst: Is de opdrachtnemer gehouden de werkzaamheden in/binnen een bepaalde periode/duur te verrichten of de werkzaamheden op een bepaald tijdstip af te hebben?
- Op welke manier zijn de werkzaamheden en werktijden bepaald? Op welke locatie worden ze verricht, zijn er werk-roosters, geef je aanwijzingen enz.? In welke mate zijn de werkzaamheden én de opdrachtnemer onderdeel van jouw onderneming?
- Is er wel of geen verplichting het werk persoonlijk uit te voeren?
- Hoogte van de beloning en hoe is deze bepaald/tot stand gekomen?
- Loopt opdrachtnemer commercieel risico?
- Gedraagt opdrachtnemer zich als ondernemer?

Modelovereenkomsten automatisch verlengd

Daarnaast worden alle goedgekeurde modelovereenkomsten automatisch verlengd tot en met 31 december 2029. Blijkt echter dat een modelovereenkomst niet meer voldoet aan (nieuwe) wet- en regelgeving (of door nieuwe rechterlijke uitspraken), dan kan de fiscus de goedkeuring van de modelovereenkomst intrekken.

Verder mag de fiscus tot intrekken overgaan als blijkt dat niet volgens de voorwaarden in de modelovereenkomst gewerkt wordt of kan worden. De inspecteur beoordeelt een arbeidsrelatie aan de hand van de feiten en omstandigheden zoals die zich hebben voorgedaan.

Van een opdrachtgever en opdrachtnemer verwacht de fiscus ook dat zij - als onderdeel van de fiscale beheersing- zelf de verantwoordelijkheid nemen om te toetsen of in de praktijk ook echt volgens de modelovereenkomst wordt gewerkt.

Er komen dit jaar nog geen boetes aan te pas

Inhoudelijke controle bij boekenonderzoek

Waar bij een bedrijfsbezoek de (loon)administratie niet inhoudelijk wordt gecontroleerd, gebeurt dit wel bij een boekenonderzoek. Het boekenonderzoek wordt op de gebruikelijke wijze uitgevoerd, ook weer met de vragenlijst in de hand. Er komt aan de orde welke werkwijze je hanteert richting je opdrachtnemers, hoe de documentatie daarvan eruitziet en hoe je ervoor zorgt dat arbeidsrelaties op de juiste manier worden verwerkt.

Ook zal gevraagd worden welke afspraken je met je opdrachtnemers hebt gemaakt en of, en zo ja, in wat voor soort (model)overeenkomsten deze zijn opgenomen. Daarna komt aan bod hoe je ervoor zorgt dat er overeenkomstig de gebruikte overeenkomst(en) wordt gewerkt.

Bij de beoordeling van de dienstbetrekking zijn alle feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang bezien van belang. Als sprake is van een dienstbetrekking kan de fiscus een correctieverplichting en/of naheffingsaanslag opleggen. Er komen dit jaar dus nog geen boetes aan te pas. Vanaf 2026 weer wel als sprake is van schijnzelfstandigheid.

Dit is een artikel van de redactie van Fiscaal Rendement

Fiscaal Rendement is dé informatiebron voor fiscaal geïnteresseerde ondernemers en hun financiële adviseurs. Wat is er veranderd in de fiscale praktijk, en hoe kun je als specialist deze informatie direct in je dagelijkse werk toepassen? Je weet het dankzij nieuws en praktische artikelen over onder meer inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, heffing en invordering, bezwaar en beroep en BTW.

De onafhankelijke en ervaren redactie van Fiscaal Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt jou als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat je de informatie direct kunt vertalen naar je eigen werksituatie. Fiscaal Rendement is daarnaast multimediaal.

De voor jouw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar je onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot je beschikking hebt;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad Fiscaal Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl